

לקחה מזב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'מזב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת קרח ותשס"ו

8:15	הדלקת נרות שבת ניו יורק
9:45	מראצי שבת
8:38	מזק"ש מג"א
9:14	מזק"ש גר"א
1:00	חצות

פנינים לפרשה

נצים"!) איך יתכן שהרשה למנותם בעסקי ציבור?
אלא בודאי ידעם משה היטב, ומכל מקום היה תמיד נוהג עמהם בלטיפה ובזהירות, אמר לרסנס בכך, פן יתפרצו ויהיו גרוועים עוד יותר מכפי שהם.

"כי כל העדה כולם קדושים" (טו, א)

האדמו"ר רבי מנדלי מוקצק מרגלא בפומיה: קורח זכה להשגות גבוהות כשעמד על הדוכן לשורר עם הלויים, ונכספה לכן גם כלתה נפשו להכנס לפני ולפנים, בקודש הקדשים, שמה בודאי ישיג השגות רוחניות פי-כמה – ואולם כאן היתה נעוצה שגיאתו הגדולה, שלא זכה בעמידתו על הדוכן אלא מכח אהרן העומד בקודש פנימה, שמאציל מהשגותיו אליהם, ואילו שקשורר ייכנס פנימה סופו להתערטל מכל וכל...

"ואת שם אהרן תכתב על מטה לוי"

(יז, יח)

"והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח"

(יז, כ)

יש להתבונן כלפי מי צריכה לבא ההוכחה מפריחת המטה. האם כלפי שבת לוי שלא יערערו על הכהונה שניתנה לאהרן ובניו, או כלפי בני ישראל שלא יערערו על בחירת שבת לוי, שלכאורה מלקיחת מטה מכל שבת תהיה הוכחה שהשבת שמטהו יפרח הוא הנבחר. ומכתיבת שם אהרן על המטה יהיה גלוי שהוא הנבחר מכל שבתו. שהרי אף אם שבת לוי הוא נבחר, אם אהרן, ששמו כתוב על המטה, אינו נבחר זאת סיבה שהמטה לא יפרח (ז"א) שיווצר מצב שאף מטה לא יפרח).

ואכן רש"י מבאר שמטרת הפריחה היתה להסיר את התלונה על הכהונה. אמנם הרמב"ן והאור-החיים מבארים שהמטרה היתה להסיר את תלונת שאר השבטים, דהיינו שאר השבטים היתה תלונתם אולי חפץ ה' בכחורות ולא בשבת לוי, לפיכך הועילה הפריחה ואילו השריפה היתה הוכחה על בחירת הכהונה בתוך שבת לוי. ואילו ה"אור החיים" מבאר כי יכלו לתלות את השריפה בעונש על ההתחצפות נגד משה, אבל יתכן שה' יבחר בשאר השבטים, ולזה הועילה הפריחה.

ושבו לא ינהיג לטובת הענין, רק לטובת הנגיעה.

והנה כבר בשאלותיו למשה, גילה בעצמו את כל חולשתו. טלית שכולה תכלת, שאל קרח, מדוע טעונה עוד חוט תכלת, ולא תפטור עצמה בהיותה כולה תכלת. אכן התירוץ הוא, שכל הטלית אינה יכולה להיות מצוה, אחר שהיא נועדה גם לעצמו, ללבוש ולחמם. הציצית הרי צריכה להזכיר לו יראת ה' וקיום המצוות, על-ידי שתכלת דומה לים וים דומה לרקיע וכו'. אבל זה שכל טליתו תכלת, לא תפעל אצלו מאומה, משום שכבר יש לו נגיעה, ושוב לא יוכל לזכור באמצעותה דבר, חוץ מאת עצמו והנאתו בלבד. כיוצא בזה בית מלא ספרים אינו פוטר ממזוזה, משום שהוא נועד לשימוש עצמו, ואילו מזוזה צריכה שתהא דוקא באופן שאין בה שימוש לעצמו, כי אם רק למצוה בלבד. ואמנם הוכיח סופו על תחילתו, שראה ברוח הקודש שתצא הימנו שלשלת, אבל בשל נגיעותיו האישיים לא ידע להבינה כראוי, וכך ירד מדחי אל דחי.

(רבי יעקב ישראל קניבסקי הסטייפלער)

"ודתן ואבירם בני אליאב" (טז, א)

תמה האדמו"ר מגור בעל "חידושי הרי"מ": דתן ואבירם לא היו משבט לוי ולא נתכוונו במאורע זה לעצמם, בכל-זאת נתפרסמו שמותיהם בתורה לדראון, ואילו ר"ן מקריבי הקטורת לעצמם דרשו, וחסה התורה על כבודם, הצניעה שמותיהם – מה טעם? הוא מותיב והוא מפרק: אם יתכן לסלוח לאדם שאין בכוחו להתגבר על יצרו ועל כבודו המדומה, השואף לגדולות, אי-אפשר למחול למי שאין לו טובת-הנאה, והוא מחזיק במחלוקת לשם מחלוקת. צריך לפרסמו לגנאי...

"קריאי מועד אנשי שם" (שם)

מיוחדין שבעדה... שהיה להם שם בכל מקום. (מדרש)

באסיפת רבנים חשובה, שנוכח בה ה"חפץ חיים", תבעו רבים להוקיע פרנסי מפלגה מסויימת ברבים ולהכריז עליהם כפורקי עול. קם החפץ חיים והגיב על הצעתם בהסבר דלהלן:

מצינו לדתן ואבירם החולקים על משה, שהיו מיוחדין שבעדה", מוזמנים לכל אספה חשובה שהיא. האם לא הכיר משה בטיבם? וכי שכח כיצד התנהגו שני ה"פרנסים" הללו במצרים (י"שני אנשים

(טז, א)

"ויקח קרח"

הג"ר גבריאל זאב מרגליות אמר, כי לפי דברי חז"ל שקרח נתן שוחד ממון לאותם מאתיים וחמשים ראשי סנהדרין, יבואר הלשון "ויקח קרח", כמו שדרשו הכתוב "כי יקח איש אשה" – קיחה קיחה משדה עפרון, שאין קיחה אלא בכסף, כך קרח לקח את אנשיו בכסף, ששחדם לבא ולחלוק על משה רבנו.

(רבי גבריאל זאב מרגליות)

ש"ס

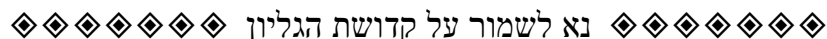
עוד אמר רבי יעקב לבאר, שפרשת ציצית הסמוכה לפרשת קרח, ולא בכדי, שהיא שהביאה את קרח לכלל טעות. בציצית נאמר "למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם 'קדושים' לאלקיכם". סבור היה קרח כי הלושב חלוקא דרבנן, טלית שכולה תכלת, כבר הוא מושבע להיות קדוש. אבל באמת הוא טעות, כי רואים אנו שאף מי שלובש תכלת ושתי זוגות תפילין, אינו מוכרח להיות קדוש. כי על כן התכלת היא רק סגולה למי שירצה להכשיר את עצמו בתורה ומעשים טובים, שיוכל להגיע למדרגת הקדושה. על כל פנים זה פשוט, כי מי שאינו לובש ציצית אי אפשר לו להיות קדוש.

אבל לפי טעותו של קרח, אף מי שאינו לובש ציצית כלל יוכל להיות קדוש, אם אך ילבש תכלת. לכך הליבש את המאתיים וחמשים איש בטליתות של תכלת ובלא ציצית, ובא עמדם לפני משה רבינו ואמר, הנך רואה כי כל העדה כולם קדושים, בלבישתם טליתות של תכלת וכו', ומדוע תתנשאו על קהל ה'. (מפי יעקב יוסף, מגיד ומו"צ דוילנא הרב הכולל בניו יורק)

ש"ס

"מה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת, על פי הדיבור". (רש"י)
האמת ניתנת להאמר כי קרח עצמו, בזה גופא שיצא במחלוקת על משה רבינו, הוכיח שאינו ראוי כלל לאיצטלא. כי איך אפשר למסור השררה של עבודת הקודש לאיש אשר אלה לו, שבשביל תאות הכבוד מוכן הוא להפוך קערה על פיה, ולחלוק על משה, שהוא כחולק על הקב"ה בהיות כל מעשיו על פי השם יתברך.

וכך הוא על-פי רוב, כל הכועס וטוען טענות עבור איזו נקודה של כבוד שלפי דעתו קיפחוהו, זהו בעצמו התירוץ הנכון שכבר אין מגיע לו הכבוד. ואם טוען לנשיאות, כבר אינו ראוי לה, אחר שיש לו נגיעה,

"ויקח קרח וכו' ודתן ואבירים" (וי, יג)
תני באבות: "איזהו מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת שמיא והלל. ואיזהו מחלוקת שאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו". ולכאורה יש לדקדק למה לא נאמר מחלוקת "קרח ומשה" כפי שנאמר מחלוקת "שמאי והלל"? וי"ל ששמאי והלל לא היו בעלי מחלוקת מעצם טבעם ורק מצד ששמאי אוסר והלל מתיר – נמצאו חולקים, אבל אחד ללא השני אין בו משום אבק מחלוקת שהרי חלקו על השיטה ולא על האדם. ומשא"כ קרח ועדתו שהיו מעצם טבעם בעלי מחלוקת וחיפשו את הבר פלוגתא וגם לולא משה היו מוצאים קרבן אחר לספק את יצר המחלוקת שלהם. נמצא לפי"ז שמשם לא היה שורש למחלוקת, או אפילו שותף, אלא רק אמצעי, ולכן מחלוקת שאינה לשם שמים נחשבת למחלוקת קרח ועדתו שכל גורמי המחלוקת טמונים רק בקרח. (מגד יוסף)

"וימדוע תתנשאו על קהל ה'" (טו, א)
"אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחיד כהונה" (רש"י). ויש להבין מה טענה זו, ומה תליא הא בהא? והנה איתא בגמ' ביומא אין ממנין פרנס על הציבור אי"כ קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, ועוד איתא בגמ' (שם) דלכך לא נמשכה מלכות בית שאול מפני שלא היה בה שום דופי, עוד איתא בגמ' דביי"ט של כהנים היו יושבים ובודקים שכל מי שנמצא בו פסול – לא היו מניחים לו לעשות עבודה. וזאת היתה טענת קרח: ממה נפשך, אם בררת לאחיד כהונה על כרחך שהוא מיוחס ואין בו שום דופי, אי"כ לא היה לברור את המלכות דאין מעמידים מלך א"כ קופה של שרצים תלוי לו. (פנינים יקרים בשם יריעות שלמה)

"לא חמור אחד מהם נשאתי" (ט, ט)
כי רש"י – והוא מהתנחומא – לא חמורו של אחד מהם נטלתי, אפילו כשהלכתי ממדין למצרים והרכבתי את אשתי ואת בני על החמור, והיה לי ליטול אותו החמור משלהם, לא נטלתי אלא משלי. אין הפירוש שלא לקח את החמור עצמו, כי הלא היה במדין ואיך יקח מהם שהם במצרים, אלא כשבא למצרים לא ביקש מהם שכן החמור (משכיל לדוד). גם הלא זה אין לומר שהיה לו ליטול חמור מהם ונטל את שלו, שהלא שם בפי שמות ד', כי פירש רש"י (והוא מפרד"א ל"יא) חמור המיוחד, הוא החמור שחשב אברהם לעקידת יצחק, והוא שעתיד מלך המשיח להגלות עליו, אלא ודאי פירוש, שלא תבע מהם שכן חמור. (לקט בחיר)

שפ
ויש להעיר, יאמר רבותא יותר, שהלחם שאכל במצרים לא היה משל צבור. אלא מזה מוכח שהעוסק בתמידות בצרכי צבור, אין זה מן החסידות, שלא יאכל משלהם, שהרי יהיה מוכרח להאציל איזה שעה למצוא פרנסתו ולא לעסוק בצרכי צבור, והרי נוח להם שגם באותה שעה יא שיקוע בצרכיהם ויהיה ניזון משלהם, וגם משה ניזון אז משל צבור, ורק החמור שהביא את אשתו היה משלו. ובאמת לא היה בשביל שנצרך משה לאשתו ובניו במצרים, שהרי מיד שבו למדין, אלא כך בקשה היא ממנו לראות תפארת יציאת מצרים וכדתניא במכילתא פי יתרו, ודבר

שבאמת אינו ההכרח לחיינו של העוסק בצרכי צבור, ודאי ממדת חסידות שלא להעמיס על הצבור יותר מן ההכרח לחיינו. (הרחב דבר)

"ולא הרעותי את אחד מהם" (טו, טו)
יתכן, כי המשתבחים בעוהו וענותנותם היא פחותה, מקרבים ומכניעים עצמם למי שהוא שפל הרבה ממנו במעלתו, ומחבקים ומנשקים אותם, אבל מי שהוא בערכם או ערך יותר גבוה, אשר יתכן לטעות כי ההכנעה אינה מצד ענוה רק מצד הצדק והנימוס, שפלוני גבוה ורם ממנו במעלה, לאלו מרחקו, ומשפילן בערמתו ומתכבד בקלונם. לא כן אדונינו משה, הוא היה עניו אמיתי, ולא קנא להמתנבאים במחנה, והתפלל כי יאציל ה' על הזקנים רוח נבואה. וז"ש "ולא הרעותי את אחד מהם", כי משקל אחד נאמר על הרוב המיוחד והגדול שבהם, וכמ"ש (בראשית כז, י) "כמעט שכב אחד העם", שגם הגדולים במעלה לא פחת מעלתם, אדרבא הוסיף על מעלתם וכבודם, בינה זאת. (משך חכמה)

"וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה" (וי, טו)
וי"ל הכוונה, דהנה ידוע דברי הר"ן בדרושו לפרש מרז"ל (ר"ה י"א) בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל, דדבר שהיה שידוד הטבע קשה הוא מאד, אך דבר שכבר נעשה פעם אחד נקל לעשותו פעם ב', עיי"ש. וזה יהיה כוונת הפסוק כאן, דהנה ידוע מ"ש הספרים, דאף אמירת הקטורת בלבד עוצר המגפה, מכ"ש להקטיר קטורת ממש בודאי עוצר המגפה, אך היינו דוקא עתה שכבר עצר אהרן המגפה, שהיה כוחו רב, שוב אי"כ אפשר ע"י אחר לעצור ע"י הקטורת, אבל אם לא היה אהרן המתחיל בדבר, לא היה כח אח"כ ביד אחד לפעול עצירת המגפה ע"י קטורת. לכן מה שעצר אהרן את המגפה ע"י קטורת לא היה רק לשעה אך גם לדורות עצר את המגפה, והיינו כל מי שיעצור אח"כ המגפה ע"י הקטורת ממש, או רק ע"י אמירת פרשת הקטורת, יהיה באהרן עמו, דבלא"ה לא היה יכול לפעול כן. וז"ש הכתוב "וישב אהרן אל משה... והמגפה נעצרה", דלעולמי עד נעצר המגפה ע"י מעשה זה, והבן. (אמרי שפה)

שפ

בעת שעמד אהרן בין המתים והחיים היו המתים י"ד אלף ושבע מאות, והגם שכבר אמר "ותעצר המגפה", דהיינו, שהמשחית לא הכה יותר, אבל באין ספק היו הרבה שנגף אותם המשחית והיו חולים וגוססים ולא מתו עדיין, וע"ז לא היה די בקטורת שהקטיר אהרן, וכמבואר בזוה"ר פי וירא, בדבר שהיה בכפר טורשא, שבטל רב אחא את הדבר ע"י אמירת פי קטורת בארבע רוחות העיר, ואח"כ היה צריך ללכת ביחוד לרפאות את החולים שהוכו מן הדבר. וזוה לא הספיק זכות אהרן לבד, רק אחר ששב אהרן אל משה והשתתף משה עמו בתפלה, אז "המגפה נעצרה", ר"ל, שגם אלה שהיו נגפים נרפאו וחיו, עד שלא העדיף על מספר המתים שהיה בעת שבא אהרן אל תוך הקהל אף אחד. (מלבי"ם)

מדוע נבחרו השקדים מכל שאר הפירות לאות הזה על כן אומר הרב שלמה זלמן הכהן קוק על פי המשנה במעשרות (פרק א' משנה ז) שיש שני סוגי שקדים כדתנן, "החייב בשקדים המרים פטור במתוקים, החייב במתוקים פטור במרים". הראשונים מרים בתחילתם ומתוקים בסופם והאחרונים ההיפך מתוקים בתחילתם ומרים בסופם. וכך ענייני המחלוקת והשלום, המחלוקת מתוקה כביכול תחילתה, וכולם ששים ליטול בה חלק, אך רע ומר אחריתה ואילו השלום בתחילתו דורש יגיעה והשתדלות ואוכלים מרורים עד שמתפשרים בין הצדדים אף לבסוף כאשר מגיעים לשלום כולם נהנים ממתיקותו. (מובא באוצר חיים)

"לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה'" (טו, יא)

הוא היה אומר: דרכם של בעלי-מחלוקת, שהם מסיתין בני אדם בלשון רכה וטוענים שאין כוונתם לטובתם האישית, כי אם לטובת הכלל ולכבוד שמים. כך גם טענו דתן ואבירן וסייעתם. אבל משה רבינו חשף את המזימה שבלבם ואמר: "הנועדים על ה'", וכן העידה בהם התורה "בהצותם על ה'". ללמדך: אדם שמדבר סרה בצדיקים, סימן שכבר דיבר לפני-כן לשון-הרע על הקב"ה, וממילא נסתבב לחרוף לשונו על הצדיקים, אלא שעל הקב"ה היה בוש לדבר ברבים... ומכאן אמרו חכמים: כל החולק על רבו כחולק על השכינה, כי בודאי כבר חלק...

"ואחרן מהו כי תלינו עליו" (שם)
סח רבי מאיר אריק, הגאון מטורנא: בשלושה דברים אדם ניכר: בכיסו בכסו, ובכעסו. ולא יכלו להכיר את אהרן בכיסו, שכל אחד היה לו אז עומר לגולגולת בלבד; ולא בכיסו שהרי שתוי-יין אסור בעבודה ואהרן נזהר מלשתות. רק בכעסו יכלו להכירו. ברם, מיהו שהצליח להוציא משלותו ולאצלו שיכעוס?

"וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בוקר וידוע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו" (טו, ה)

הגה"צ רבי אליהו דושינצר הביא מפי החפץ חיים, רמז מכאן לביורו הדין שיעשה לעתיד לבא. שכאשר יבא "בוקר" לצדיקים, אז "וידוע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו". כלומר, כי עתה ההנהגה היא בהסתר פנים, ולעיני הבריות נראה שמקרה אחד הוא לצדיק ולרשע. אך עוד יבא יום "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע, בין עובד אלקים לאשר לא עבדו". והנה אמרו על זה הז"ל שאינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחת. הוי אומר, שהבירור יהיה כל כך בהיר וחד, עד שיהיו ניכרים דרגות האדם ברוחניות בדקדוק גדול, אשר לפי ראות עינינו הוא הבדל דק כחוט השערה, אבל באמת הוא עבה כעבותות העגלה. (מפי החפץ חיים)

"ויצץ ציץ ויגמל שקדים" (וי, כט)

”ובקשתם גם כהונה” (טו, י)

צאו וראו עד כמה השתוקקו קרח ומאתיים וחמשים ראשי הסנהדרין, לזכות לכהונה ולעבודה במקדש, וכמה נעשו חמורות על חטאם. והנה דוקא לנו ישנה אפשרות לזכות לזה בקלות. שכן כבר אמרו חז”ל שכל העוסק בתורת הקרבנות, הרי זה כאילו הקריב קרבנות. הוא אומר, שכל אחד מיישראל בידו ללמוד סדר קדשים, ולעסוק בפרשת הקרבנות, והקב”ה מעלה עליו כאילו הקריב קרבן. ודבר זה שבידינו לעשותו, שוב לא יהיה שעה שיבנה בקרוב בית המקדש השלישי. אם-כן כמה מחוייבים אנו להגביר חילים בחלק הזה של התורה. **(התפץ חיים)**

”ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל” (טו, ט)

צ”ב, כיון שכסתה עליהם הארץ, פשיטא שאבדו.

ונ”ל בס”ד עפ”י מ”ש ב”התורה והמצוה” להוציא מדעת אפיקורסים שאומרים, משה רבינו ע”ה עשה מחילות תחת לארץ, העמיד שם אבק שריפה וכדומה, וע”ה זה נבקע הארץ, הבל יצא פיהם, דהא הרמב”ן כתב ”ותכס עליהם הארץ”, שאחר הבליעה כסה עליהם הארץ ולא נשאר שום רושם בארץ, וזהו בליעה, כאדם הפותח פיו ובלוע, ולא ניכר עוד שום רושם ממנו, וזה ראייה ברורה שלא בתחבולה כ”א מאת ה’ אשר ברא פה לארץ, עי”ש ע”ה.

והנה אלולי כן שהיה מעשה נסים נראה לעין כל, היו נמצאים הרבה שהיו מהרהרים אחר משה. שבליעת קרח היה בדרך הטבע. כי עשה משה בחכמתו לנקום נקמתו מהחולקים עליו, והעניש אותם לכבוד עצמו, אבל מאחר שנגלה לעין כל המעשה נסים, הכירו כי משה אמת ותורתו אמת, ונאבד קרח, וזכרו לא יזכר ולא יפקד. וז”ש ”ותכס עליהם הארץ” ע”ה מעשה נסים כהרמב”ן, על כן ויאבד – זכרם – מתוך הקהל, ”כן יאבדו כל אויביך ה’ אוהביו כצאת השמש בגבורתה”, אכ”ר וא”ש.

ספסוף

וטעם למיתה כזו דוקא.

לפי שאמרו רז”ל (אבות ג, כ) אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו, והמה לא רצו בשום מנהיג, כי אמרו ”כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה’ ומדוע תתנשאו על קהל ה’”, ולפי סברתם הנבערה יבלע איש את רעהו חיים, על כן יעשו כמדתם שירדו שאול חיים, כי אפילו המתעצל בהספדו של אדם כשר אמרו רז”ל (שבת קה) שראוי לקוברו בחייו, לפי שנראה שאינו מרגיש בהעדר השלם שהיה מטיל מוראו על הבריות, כ”ש עת קרח שבפה מלא אמרו שאינן רוצים בשום מתנשא לכל לראש.

על כן אמר משה, שאם ימותו על מטתם ולא ירדו שאול חיים, אז ה’ שלחני לעשות כל המינויים של השררות והנהגת העם, אמנם אם ירדו שאול חיים. בזאת ידעו כי נמדד להם כמדתם כי ה’ שלחני לעשות כל המינויים, כדי שכל העם הזה על מקומו יבא בשלום.

לכך נאמר ”ויאבדו מתוך הקהל”, מתוך שרצה ה’ שיהיו כל ישראל בקהלה אחת ובאגודה אחת, וכל קהלה ואסיפה צריכה למנהיג כדי שלא יבלע איש את רעהו, והמה לא רצו בזה, ע”כ נאבדו, כי הוא יצא לחלק ובין אחים יפריד ע”י מחלוקתו. **(כלי יקר)**

ספסוף

אמנם נראה להסביר שכך היא שיטת המחלוקת, כשאומרים לבעל המחלוקת מה יצא לך מזה, הוא עונה, אם לו לא יצא, אבל יצא לבניו אחריו, והעיקר לעשות מחלוקת עבור שסוף כל סוף יתגלה הצדק (לפי דעתו) וייהנו בניו, או דור אחר. וזו לא הסיבה העיקרית, רק מוצא מקום להתלות בו ולעשות מחלוקת. באה התורה וסתמה הפירצה הזאת, גם לבניו לא יצא כלום, ואפי’ ליונקי שדים, כדי להרתיע שלא ישתתפו במחלוקת.

עכ”פ רואים מכאן כמה קשה המחלוקת וכמה צריכים להזהר בה, ואם כוונתו לשי”ש, אל יסמוך על דעתו, שמא הוא טועה, ואז לאבדון יובל, אם כוונתו לשי”ש, יתייעץ עם אחרים גדולים שאין להם כל ענין, ואז יעשה לשי”ש, וצריך זהירות רבה וה’ ישמור.

(קול יהודה)

”כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן וגו” (יח, י)

המצוה מהמובחר ליתן חלק הכהנים מן המובחר ביותר, וכן אלו הנותנים מעות לקופה של צדקה או לעני, יתנו מטבע המובחרת היוצאת בהוצאה בלי פקפוק, וצריך מאד לדקדק בזה. **(השלי”ה הקדוש)**

”וירדו חיים שאולה” (טו, ט)

הנה יש להתפלא מדוע בקש משה רבינו עבור קרח ועדתו מיתה כה משונה ”חיים שאולה”. ושמעתי לומר דלכן בקש משה רבינו שיכנסו חיים לשאול, כי אולי באותו רגע נוסף של חיים כשיכנסו לשאול ויבואו על ענשם, ועשן תשובה, וכך באמת היה בבני קרח (יעוין מד”ר יח, ב), והיה זה ממידת טובו של משה רבינו ע”ה. ולא ח”ו ההיפך.

כעין דברים אלו אמר הגה”צ רבי לייב חסמן זצ”ל (הובא בפתיחה לספרו ”אור יהל”)

על מה שביקש יונה הנביא (א, יב) ”שאוני והטילוני אל הים וישתוק הים מעליכם”, ולמה אמר ”שאוני”. אלא דרצה יונה הנביא עוד רגע של חיים, על כן ביקש ”שאוני”, שבזמן זה עדיין יהיה בחיים, הרי לנו ”יקרת החיים” וכדלעיל.

ויעוין עוד בראב”ע עה”פ (שמות יד, ד) ”וידעו מצרים כי אני ה’”, שכתב ”וידעו מצרים הנשואים, גם הנטבעים לפני מותם כי אני ה’”, וזהו כנ”ל ”יוקב החיים” שיש קונה עולמו בשעה אחת, וידעו הנטבעים ”לפני מותם” כי אני ה’.

הליכות והלכות

מדיני נטילת ידים לסעודה

מצוה מדברי חכמים ליטול ידיו לפני אכילת לחם. וכן תקנו נטילת ידים למי שאוכל עוגות בשיעור קביעות סעודה דהיינו למנהג הספרדים 230 גרם מזונות ולמנהג אשכנזים שיעור שאדם אוכל בסעודה רגילה (לגבי ברכה על נטילה זאת עיין בהמשך).

חיוב נטילת ידים לסעודת לחם מתחלק לשלשה שיעורים ואלו הן:

אם אוכל פחות מכזית לחם (29 גר’ או 1 OZ) אינו חייב נטילת ידים והמחמיר תבוא עליו הברכה.

אם אוכל יותר מכזית לחם ולא אוכל כביצה לחם לפי דעת מרן וכן דעת המשנה ברורה חייב ליטול ידיו אך לא יברך על נטילה זו ולדעת הגר”א במקרה זה כן מברך ויש שנהגו כמוהו (אגרת משה).

אכל יותר מכביצה פת לכל השיטות חייב נטילת ידים עם ברכה!

שיעור כביצה לענין דין זה דעת ה”אור לציון” שזה 45 גרם ודעת שאר פוסקים 56 גרם.

ולכן יש להזהר בשבתות שלפעמים לא אוכלים כביצה לחם ומי שרגיל בכך שיטול ידיו בלי לברך על הנטילה. ומ”מ כתבו הפוסקים אם תכנן לאכול כביצה ונטל עם ברכה ובסוף לא אכל כביצה זה לא נחשב ברכה לבטלה אבל ישתדל לאכול את השיעור של הביצה.

מי שאוכל מזונות בשיעור קביעות סעודה (לספרדים 230 גרם ולמנהג אשכנזי שיעור כמות הסעודה שרגיל בה) חייב נטילה וברכת המוציא וברכת המזון, אבל לגבי ברכת נטילת ידים נחלקו הפוסקים ודעת המ”ב לברך וכתבו בכף החיים מידי ספק לא יצאנו ומי שנהג לברך יברך ומי שלא נהג עדיף שלא יברך רק יטול ידיו לחשוש לספק ברכות להקל.

יש לציין שאמנם לגבי ברכת נטילה ידים בכזית לא מברכין ומ”מ לגבי ברכת המזון והמוציא הדינים אחרים, שברכת המוציא חייבים על כל אכילה אפילו משהו, וברכת המזון מברכין מכמות כזית ומעלה.

דרך הנטילה: צריך ליטול ידיו מכלי וכן צריך שיבואו המים ”מכח גברא” פרושו מכח אדם ששופך ולא יזרמו המים מאליהם אל ידיו ואפילו הם זורמים מכלי. ולכן יקח כלי לנטילה ואין ליטול ידיו מהברז. וכלי חד פעמי שעומד לזריקה נחלקו הפוסקים אם יש לו דין כלי לנטילה אבל אם אין לו כלי אחר דעת בזה לנטילה. אבל אם אין לו כלי אחר דעת ה”אור לציון” שיטול בכלי זה אבל לא יברך על הנטילה ודעת עוד פוסקים שאפשר לברך במצב זה.

וב”אור לציון” נתן עצה ליחד את הכוס לשימוש מספר פעמים ואז יהיה לו דין כלי רגיל ויוכל ליטול עם ברכה.

לגבי נטילת ידים בבקבוק אם שופך שפיכה אחת רצופה ומכסה את כל היד באותה שפיכה אם אין כלי אחר מותר ועם ברכה.

אבל כולם מודים ששקית נילון וכדומה אין לזה שם כלי כלל ואין ליטול ידיו בזה. כאמור צריך שיבואו מכלי ומכח גברא ולכן אין לטול ידיו מן הברז ואפילו יפתח ויסגור בכל שפיכה כיון שאין פה כלי.

בזמן שנוטל ידיו צריך שיבואו המים על כל היד ולכן צריך לסובב ידו בזמן ששופך את המים בכדי שיכסו את כל ידיו עד פרק הזרוע ויש להזהר בזה שיש שלא שמים לב ושופכים מים וזה לא מכסה את כל היד עד הזרוע, ועליהם כתב הבן איש חי ריב לה’ עמהם מאחר דנטילים למה אין נוטלים כראוי ומה הפסד יש בזה?

שבת שלום

ולמוד מהנה!!!

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הבנים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

כיצד זוכים אנשים פשוטים לבנים תלמידי חכמים גדולים?

ויצא פרח ויצץ ציץ (וי, כג)

כל אחד רוצה שילדיו יגדלו כפרחים, ושאלת-השאלות בדורנו היא מה היא דרך החינוך האמיתית, שתקנה לילדיו את חשקת הלימוד ואת יראת השמים המובחרת.

ראיתי קטע שכתב כ"ק הגה"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל בענין זה. לאחר שהוא מאריך להסביר שעיקרו של החינוך אינו בגערות והכאות, הוא כותב: "וכל אב יניח בניו אצל המלמדים המובחרים ביותר ולא יחוס על שום הוצאות בענין חינוך הבנים, כי הוצאות אלו אינם בכלל חשבון מזונותיו, וכל המוסיף מוסיפין לו.

יתבונן כל אחד ויראה, שמי שנתגלה רח"ל אצל ילדו איזה חולי, אפילו כזה שאין בו סכנה, לא יחוס על כל ממון והון שבעולם עד שירפאוהו אצל רופא מומחה ביותר.

ולא יהא חולי בנפש הילד שקול כמו חולי בגופו! וגם אם יצטרך ללוות ממון בעבור חינוך צאצאיו, לא יחוש, כי ענין זה הוא ראש לכל שאר העניינים, וקודם להם.

קבלה בידי מפי צדיקים שכל מי שישלם שכר לימוד בעין יפה ובזמנו, יעזרהו השי"ת ויתברך בבנים טובים, וזו הסיבה שרואים לפעמים שאנשים פשוטים זוכים לבנים תלמידי חכמים, מחמת שישלמו שכר לימוד לבניהם כראוי. ושוטים ופתאים תולים זאת במזל.

הלא כבר ארז"ל (שבת, דף קנ"ו עמוד א') שאין מזל לישראל, אלא שהאנשים הללו נתנו כל אשר להם בעד חינוך צאצאיהם, והיו מוכנים להסתפק במועט, לאכול פת קיבר ולוותר על בגדים ותכשיטים נאים, ובלבד

הנרדף ונהפך לרודף, מאבד הוא בו ברגע זכויותיו הקודמות, בורא העולם נעמד לימין הנרדף החדש, אפילו הוא רשע, "אלקים יבקש את נרדף". (פאר הדור)

ספס

ואם רבה רעת המחלוקת כי יצאו אנשים יחדיו, עאכ"ו רעה כפולה ומכופלת כי יהיה ריב בין איש לאשתו, וידוע כמה שקדו חכמים וכמה תקנות עשו מפני דרכי שלום, ובפרט מפני שלום הבית, ושמו של הקב"ה, שנכתב בקדושה, היתר למחקו כדי ליתן שלום בין איש לאשתו, וממנו נלמד כמה צריך האדם שישבול בשביל שלום הבית.

ולעולם כשיש דברי ריבות, מן הגדול צריך שיבא השכל ויגער בהשטן, ואל יחזיק במחלוקת, אלא יהא אוהב שלום ורודף שלום, כ"ש בין איש לאשתו. שדעתן של נשים קלה, וחיובה רמיה על האיש שהוא בר דעת, למחול על עלבונן, ולהשפיל עצמו לכבוד קונו, ולרדוף שלום בכל כחו, כי רבה רעת המחלוקת בתוך הבית, שגורם רעה לעצמו ולזרעו אחריו, ואוי לו לפוגם את זרעו, שגורם שיהיו בניו בני מריבה, בני שנואת הלב. ולכן לו בכח יגבר איש לבקש שלום הבית, וייעשיר איש כי ירבה כבוד ביתו".

(פלא יועץ)

שיוכלו ליתן שכר לימוד כראוי, וכל תפילתם היתה שיזכו לבנים ת"ח.

לכן סייעו להם מן השמים שראו זרע ברך ה', כי ראה ד' בעניים שכל שאיפות האב והאם היו לזכות לבנים הגונים, לכן מחוננים אותם מן השמים בבנים בעלי אהבת תורה ויראת שמים ובעלי דעה והשכל להבין בתורה"ק ובעלי זכרון הגון, והם מתגדלים לת"ח ראויים לשמם, ומכלל הן אתה שומע לאו, וד"ל.

האדמו"ר מספר שזכור לו שאחד ממורי ההוראה בקהילתו בקלויזנבורג, שהיה בעל הוראה מעולה, וקיבל היתר הוראה מהגאון מראדומיזשלא זצ"ל (שנחשב לדבר נדיר, כיון שהגאון ההוא לא נתן היתר הוראה כי אם לעתים נדירות), אביו היה איש פשוט ובור ממש, ומוצאו היה מאינטרדאם, וסיפר לי הגה"ק מנאסאד זי"א, שאביו היה נותן כל אשר לו למען חינוך בניו, שוכר להם מלמדים מובחרים ביותר, וכשגדלו וגלו למקום תורה היה מתלווה עמם בנסיעתם, ודואג שיהיו להם ספרים מובחרים וכדו', וגם האמא היתה תמיד מבקשת שתתברך בבנים הגונים, ולכן זכו לכך.

ימי שמחנך בניו לתור"ש, זוכה שגם הוא עצמו יתעלה, וכל ביתו יתנהג כראוי. ועל כן יראה כל אחד לעקוב בעצמו אחרי התקדמות בניו בלימודיהם, לראות אצל מי הם לומדים וכיצד לומדים, וישגיח על מקום הלימודים שיהא הגון וראוי.

ספס

מעשה שניסה החזו"א ליישב הדורים בין שני רבנים שהסתבכו במחלוקת. סח לו אחד מהם, שהוא חושש מאד מפני רדיפותיו של בר פלוגתא שלו, שידו תקיפה.

נתן בו החזו"א מבט חודר, והעיר צריך, איפוא, מר להישמר מאד, מרוב פחד שמא יהא לנרדף, עלול הוא ליהפך לרודף.. המרחק בין נרדף לרודף הוא כחוט השערה. ואפשר להתחלף בתפקידים בכהרף עין.. ומשהתגבר

הילולא רצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
ה תמוז	ז תמוז	ו תמוז	ה תמוז	ד תמוז	ג תמוז	ב תמוז
רבי חיים משאש מח"ס נשמת חיים	רבי אליהו סלימאן מני מח"ס תנא דבי אלודו רבי שמואל בנאם אלתר האדמו"ר מנוד	רבי ברוך פרענקל מח"ס ברוך מעם	רבי בליפה בן השני מח"ס שמוחה וששון על ההנהגה	רבי יעקב מבעלי התוים רבינו תם	רבי שניאור קנמלך ראש ישיבת ליקווד	רבי מרדכי זאב הלוי אימינא מח"ס פפרש הים
שקיעה 8:32						שקיעה 8:33

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה